

Hulpmiddelen-en ervaringskoffer 2de graad

Maatschappij en welzijn 2025-2026

WD2_14.03.02

De leerlingen lichten de fysieke, cognitieve en socio-emotionele ontwikkeling doorheen de levensloophasen toe.

Beheersingsniveau: begrijpen

WD2_14.03.02.01

De leerlingen lichten het concept ontwikkelingsfase als leeftijdsgebonden indeling toe.

- levensloophasen
- ontwikkelingsdomeinen

WD2_14.03.02.02

De leerlingen lichten de fysieke ontwikkeling per levensloophase toe.

- (senso)motorische ontwikkeling

WD2_14.03.02.03

De leerlingen lichten de cognitieve ontwikkeling per levensloophase toe.

- van sensomotorisch tot formeel-operationeel denken

WD2_14.03.02.04

De leerlingen lichten de morele ontwikkeling per levensloophase toe.

Maatschappij en welzijn D/2024/13.758/090

LPD 1

De leerlingen illustreren het belang en de betekenis van een holistische, dynamische en emancipatorische mensvisie voor zorgverlening en begeleiding rekening houdend met de unieke persoon en zijn omgeving.

Samenhang tweede graad: II-GOD-dda P4, PP108, PI 119, 120; II-GOD-daa P4, PP 108, PI 119, 120

Wenk: In zorgverlening en begeleiding is het belangrijk de mens te benaderen vanuit een totaalvisie (holisme). Het is zinvol om ook aandacht te hebben voor de existentiële component van mens-zijn (zingeving, levensbeschouwing).

Wenk: Je kan het begrip dynamische mensvisie in relatie brengen levenslang leren of met de doelen over ontwikkeling (LPD 24 tot en met 29). Wanneer je handelt vanuit een dynamische mensvisie geef je de ander kansen om te ontwikkelen, van mening te veranderen, fouten te maken, bij te leren ... Dat betekent dat leerlingen de ander leren benaderen vanuit een hoopvol perspectief.

Wenk: Omdat mensen in het leven van elke dag keuzes maken en beslissingen nemen, leren leerlingen dat bij het zorg verlenen en begeleiden vanuit een emancipatorische mensvisie bv. inspraak, zelfbeschikking, zelfredzaamheid, het bevorderen van zelfstandigheid, autonomie en verantwoordelijkheid belangrijke uitgangspunten zijn.

LPD 29

De leerlingen lichten de fysieke, cognitieve en socio-emotionele ontwikkeling doorheen de levensloofasen van volwassenen en ouderen toe met inbegrip van

- lichamelijke veranderingen en betekenis van levensgebeurtenissen;
- identiteit;
- morele ontwikkeling.

Samenhang tweede graad: II-WeLi-da LPD 8, 9, 10; II-Spo-da LPD 37; II-GOD-dda P2, 3, 5; II-God-daa P2, 3, 5

Wenk: In functie van het herkennen van signalen en veranderingen (LPD 18) en het onderbouwen van het belevingsgericht en agogisch handelen (LPD 2, 33) kan je denken aan veroudering, geheugen, cognitieve groei en levensgebeurtenissen die de ontwikkeling beïnvloeden zoals vriendschappen, relaties, intimiteit, verschillende relatie-, gezins- en woonvormen, keuze voor opleiding, beroep en loopbaan.

Wenk: Dit leerplandoel kan je in samenhang zien met leerplandoel 31.

LPD 30

De leerlingen onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij de levensloofasen.

Wenk: Het is niet de bedoeling dat dit leerplandoel wordt bereikt in functie van het werken in de kinderopvang. Toch kunnen de uitgangspunten van het pedagogisch raamwerk (Kind en Gezin) leerlingen een mooie kapstok bieden om (ped)agogische vaardigheden te onderzoeken: welbevinden en betrokkenheid, emotionele en educatieve ondersteuning en omgeving.

Wenk: Je kan leerlingen laten onderzoeken welke (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend zijn bij een bepaalde levensfase. Voor het werken rond het aanbod (materialen, prikkels of activiteiten) is het zinvol om aandacht te hebben voor de verschillende ervaringsgebieden en voor activiteiten van het dagelijks leven: wanneer kan een kind zijn veters leren strikken, tanden poetsen of leren fietsen ...? In de tweede graad kan je leerlingen laten reflecteren over wat ze daaruit kunnen leren bv. voor babysitten, jeugdbeweging, voor de sporttraining of voor contacten met ouderen uit de eigen omgeving.

Wenk: Je bereikt dit leerplandoel in samenhang met leerplandoel 33.

Wenk: In de derde graad zetten ze volgende stappen in de leerlijn en integreren ze het geleerde in het (ped)agogisch handelen bij (groepen van) kinderen en ouderen.

Zorg en welzijn D/2024/13.758/163

LPD 1

De leerlingen handelen vanuit een holistische, emancipatorische en dynamische mensvisie.

Samenhang tweede graad: II-GOD-daa P4, PP 108, PI 119, 120

Wenk: De leerling leert dat de mens een uniek geheel van fysieke, psychische, sociale en spirituele elementen is en dat die elementen wel te onderscheiden maar niet te scheiden zijn van elkaar. Ze zijn onlosmakelijk verbonden en kennen een voortdurende wisselwerking (dynamisch) met elkaar en de omgeving. Je kan verduidelijken dat die visie een grondhouding veronderstelt als men in de zorg aan de slag gaat. Je kan al de link leggen naar hoe het werkveld naar zorgvragers kijkt.

Wenk: Er wordt naast een holistische en dynamische een derde dimensie toegevoegd. Leerlingen maken kennis met de emancipatorische benadering van de mens. Dat staat voor het recht om, ongeacht de situatie waarin men zich bevindt, een eigen visie, alternatieve waarden en overtuigingen aan te dragen. In de zorg zal de leerling die autonomie en zelfbeschikking aanmoedigen en stimuleren: om regie over eigen gezondheid in handen te kunnen nemen, zijn gezondheidsvaardigheden belangrijk.

Wenk: Het recht om autonoom en vanuit een persoonlijke overtuiging eigen keuzes te maken die niet altijd parallel lopen met wat maatschappelijk aanvaardbaar is, sluit niet uit dat je er feedback kan op geven. Daarbij staat het zoeken naar objectieve argumenten centraal.

LPD 19

De leerlingen voeren ondersteunende en logistieke vaardigheden uit met betrekking tot ADL-activiteiten.

- uitvoeren van EHBO in noodsituaties

Samenhang tweede graad: eerste hulp bij ongevallen en levensreddend handelen (I-II-III-LiOp LPD 7)

Eerste graad: Eerste hulp bij ongevallen (I-II-III-LiOp LPD 7)

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met enkele activiteiten van het dagelijkse leven die direct gerelateerd zijn aan een andere persoon. Op die wijze maken leerlingen zich een betere voorstelling van het geven van zorg in het kader van studie-oriëntering. Denk o.m. aan:

- ondersteunen bij het toiletbezoek;
- nemen van de temperatuur bij zichzelf en anderen;
- verplaatsen van een medeleerling in een rolstoel;
- verzorgen van een gebit.

Wenk: Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met het uitscheidingsstelsel (LPD 15), temperatuurregulatie (LPD 14), mobiliteit (LPD 16).

Wenk: Je kan leerlingen tijdens een sportdag of een ander project in een kleuterschool onder begeleiding ondersteuning laten geven aan de leraar. Er kan een kleuterklas op bezoek komen in het kader van een project dat de leerlingen mee uitwerken (milieu, verzorgen van tandjes ...).

Wenk: Je kan leerlingen laten verder kijken dan het functionele toiletbezoek. Er is aandacht voor de randvoorwaarden zoals hygiëne (handen wassen, comfort, geruststellen van kinderen, contact leggen ...).

Wenk: Leerlingen kunnen de temperatuur leren nemen. Dat mag vanuit een gezinscontext aangepakt worden al kan men reeds verwijzen naar het belang van vitale parameters in de gezondheidszorg. Eventueel kan je al aanbrengen hoe men de polsslag meet.

Wenk: Je kan leerlingen leren hoe ze met een rolstoel leren rijden en welke aandachtspunten er zijn om een kwetsbare persoon op een veilige wijze te kunnen verplaatsen.

Wenk: Leerlingen kunnen tandverzorging op een speelse manier bij kinderen aanbrengen en op elkaar oefenen om te ervaren hoe dergelijke zorg aanvoelt.

Wenk: Leerlingen leren in de lessen Lichamelijke opvoeding EHBO toepassen en levensreddend handelen in gesimuleerde situaties. Deze handelingen moeten dus niet opnieuw aangeleerd worden. Je wijst leerlingen in het kader van ADL op het belang van EHBO en levensreddend handelen. Je kan in overleg met de leraar Lichamelijke opvoeding vanuit een casus m.b.t. zorgverlening of begeleiding leerlingen attenderen op richtlijnen of bepaalde handelingen herhalen.

LPD 35

De leerlingen maken kennis met kinderen en volwassenen en met settings in zorg en welzijn vanuit het ondersteunen van kleine (vrijtijds)activiteiten.

Wenk: In functie van oriëntering kan je leerlingen via inleef- of projectdagen laten kennismaken met kinderen en volwassenen (ouderen).

Wenk: Je kan denken aan het observeren en participeren aan een (vrijtijds)activiteit zoals Sinterklaas- of kerstfeest, ouderennamiddag, marktbezoek, sport- of spelnamiddag, een actie rond gezondheidsbevordering of het mee- eten en meespelen tijdens middagpauze in kleuter- of basisschool, het inrichten van een seizoenshoek in een WZC, op bezoek in een WZC ...

Wenk: Je kan in dit leerplandoel verschillende andere doelen integreren (zoals pedagogisch handelen (LPD 32, 34) en levensfasen (LPD 30) en accent leggen op positieve en opbouwende omgang, stimuleren van welbevinden en betrokkenheid en aandacht voor diversiteit van doelgroepen.

Wenk: Je kan leerlingen deze activiteiten niet enkel praktisch laten voorbereiden maar eveneens laten reflecteren (samenhang met reflecteren LPD 4) over uit wat hun positieve en opbouwende omgang zowel verbaal als non-verbaal moet blijken.